

plurimas alias Rotæ decisiones affect, & vide decis. 353, num. 4. & ibi Beltramin. num. 17. & decis. 414, num. 10.

43 Et in materia obiectiva etiam minori denegatur restituio ad opponendum obiectos contra electam, aut eligendum, & similia Augustin. Barbosa in collectan. ad Clement. 1. de procurator. num. 4. fol. 27. & est elegans text. in l. auxilium 37. ibi: Ideoque iniuriarum auxilium repeti non potest, & ibi: Denegari ei in integrum restitutio, quod ius omisium, si nunc repetere vult. Quid aliud, quam delicti veniam, id est, calumniam deprecatur? Cum nec in delictis, nec in calumniarioribus Prætorum succurrere oportere, certis iuris est, cessabit in integrum restitutio. Sc. ff. de minoribus.

44 Quare cum semel ad viam appellationis etiam inutiliter, & nulliter redire nequit oppositor; si velit interesse, & ius suum proficui; alteram priorem proponere debet, & coram Ordinario, non alibi, vt superius latius probauimus in primo distinctionis membro. Quapropter si Ordinarij prima instantia hoc in casu percipiatur per commissionem superioris, aut à Romana Curia impetratam, absque subscriptione propriæ manus Sanctissimi, à Senatu causa remittetur Ordinario.

45 Et idem dicendum erit in appellatione abfque obiectione transmissa, quando alio ex capite fit nulla, si illam non repetat iterum validè appellans intra terminum à iure positum ad appellandum, quoniam iam illam viam amiserit, & sic si proficui velit ius suum appellans, debet denuo coram Ordinario illud proponere in prima instantia ex suprascriptis, & ex identitate rationis.

46 Quid autem erit dicendum de appellatione obiectiva, in qua forma corporalis iuramenti (de qua in dist. cap. vt circa, de electione, lib. 6. ceterisque iuribus superius citatis) obseruata fuit, sed tamen per procuratorem ad idem specialiter constitutum, an satisfactum dicatur forma, vel nulla sit dicenda ipsa appellatio obiectiva, ac per consequens amissa via appellationis, vt ad aliud remedium coram Ordinario in prima instantia omnino sit confugiendum, sicut in ceteris casibus præcedentibus diximus, & firmauimus, quod & de facto habuimus.

47 Er videtur, quod non possit hæc forma per procuratorem adimpleri, cum requirant omnia iura iuramentum corporale, quod quidem requirere videtur personam, & corpus iurantem, & sic per alium geri nequit, vt in iuramento professionis fidei corporaliter requisito, firmat Nicol. Garcia de beneficio. 5. part. capitul. 4. num. 172.

48 Sed contrarium verius est in nostro casu, vt licet corporaliter transmittatur iuramentum; tamen per procuratorem cum mandato speciali vtiliter formæ satisficit. De quo est textus expressus in cap. procurator. 38. de electione, lib. 6. Procurator (inquit Pontifex) ad appellandum contra electionem, postulationem, aut provisionem aliquam non aliter idoneus de cetero reputetur, quam si omnia, quæ in formam oblicere vel personam, & propter quæ appellare intendit, & singulariter, & clarè in eius procuratoria sint expressa, habeatque speciale mandatum iurandi corporaliter in eorum animas, quorum procurator existit, quod

ipsi credunt expressa huiusmodi vera esse, & se posse probare. Et ita etiam pariter resoluit Nicol. Garcia de beneficio. 5. part. capitul. 4. à num. 172. & sequentibus. Vbi respondit ad argumentum in contrarium adductum, atque ex hoc capite ista appellatio obiectiva nulla erit, quominus coram superiore, ad quem validè alias appellatum fuit, queat proficui omisso Ordinario, atque etiam impetrari commissio, vt quilibet iudex (saltem in dignitate constitutus) queat procedere, & de causa ipsa cognoscere, nec per eam percipiatur prima Ordinarij instantia, nec ei à Senatu remittenda.

CAPVT XXIV.]

Letrones, seu Cedulones publicis locis affixi pro publicando excommunicato ob non paritionem litterarum Apostolicarum, quæ iuris requisita habere debent, vt integra fides illis detur.

Et quando ex eis prima Ordinarij percipiatur instantia, qualiter Senatus opposituro consulere soleat.

SVMMARIVM.

- Letrones, seu Cedulones publicè affixi pro publicando excommunicato ob non paritionem litterarum Apostolicarum sæpè in Hispania scandala causant, num. 1.
- Litteræ de dimittendo, vel comparando inimicè reproducuntur in Curia, in qua ob non paritionem intra terminum in contumaciam ferre censurarum declaratoria sententia, n. 2.
- Declaratoria si ob metum, & potentiam excommunicati nequit intimari personaliter, in loco publico solemniter publicatur, n. 3.
- Cedulones pro publicando excommunicato ob non paritionem litterarum Apostolicarum solent in Hispania affigi nocte, furtiuè, & occultè, n. 4.
- Cedulones pro publicando excommunicato si in forma probanti sunt affixi, vitandus erit, num. 5. & seqq.
- Letrones à Romana Curia in Hispaniam missi, quæ signa habere soleant, & quomodo affigantur, num. 6.
- Dispositio omnis recipit restrictionem de habitate actus, quæ supposita intelligitur, n. 7.
- Cum de vno dissumatur, cetera supponuntur habitata, num. 8.
- Cedulones sine forma probanti, sed simplicibus absque autoritate Iudicis, & subscriptione Notarij affixis fidem nullam dandam, Autor, pluresque alij docti, tam Theologi, quam Iuristi in facti contingentiâ subscribere, num. 9.
- Ad incursum censurarum debet procedere trino monitio, alias excommunicationis sententia nulla erit, num. 10.
- In declaratoria incursum censurarum monitio præcedens de necessitate requiritur ad eius validitatem, num. 11.
- Citatio personalis debet procedere excommunicationem, num. 12. vt in cap. 20. n. 3.
- Declaratoria est nulla non seruatis terminis seruandis

- dis ad docendum, se paruisse literis Apostolicis, & monitorialibus, num. 13.
- Declaratoria incursum censurarum, & publicam denuntiationem per Cedulones, seu aliter monitio procedere debet, num. 14.
- Cedulorum affixionem debet precedere Iudicis decretum, num. 15.
- Cedulorum affixio cum procedat à Iudice, de eius decreto per subscriptionem Tabellionis debet constare, num. 16.
- Cedulorum affixionem debet precedere cognitio super legitime causa, an locus sit iustus, vel adfuit iustus metus, num. 17.
- Dispositio non potest verificari, nisi prius verificetur suppositio, num. 18.
- Timor recursum ad Regem non potest causare iustam causam omittendi iuris solemnitates denuntiationis requisitas, num. 19. & seqq.
- Instituta Ecclesiastica maxime Apostolica iuste non violenter facilius patet aditus in Hispaniarum Regnis ex præcepto Regis, n. 20.
- Rex Catholicus illud, quod Imperator restè cantare potest, quod in suis Regnis nihil timeri potest, num. 21.
- Litteræ Apostolica pleræque in Senatu exhibentur, vt executoribus auxilium præstet, quod libertissimè præstat, nisi vim aliquam contineant, n. 22.
- Partes adducuntur Cedulones, si iustum quarant, potius à Senatu auxilium haberent, qui solum tractat de violentia sedanda, & scandalo tollendo Republicæ nocuo, num. 23.
- Quo recusantur mini sit iniuria, ibid.
- Cedulones asportantur, si iniustitia miritur, illam deserit, & viam violentiam amplecti potius vult, num. 24.
- Principes non sunt timor boni operis, sed mali, iuxta D. Paulum, num. 25.
- Sententia excommunicationis, & declaratoria sunt actus iudiciales, aliter non probandi, quam per scripturam solemniter subscriptam, n. 26.
- Acta iudicij dicuntur omnes scripturæ notarij actuali iussu Iudicis conscripta, n. 27.
- Acta iudicij dicuntur publica triplici ratione, num. 28.
- Cedulones vti simplici papyro absque subscriptione Notarij nulla fides debetur, n. 29.
- Excommunicatio quando alibi constare debet, necessarium est instrumentum authenticum, n. 30.
- Excommunicati publicatio fit per lecturam ipsius sententia, si per affixionem sit facienda; affigatur sententia ipsa, num. 31.
- Edicta publicis locis affigenda ob timorem aduersarij debent esse publica instrumenta, confecta per Notarium causa cum testibus, & sigillata à Iudice, num. 32.
- Cedulones, vt ne iudicentur simplex papirus, sed fidem faciant, vti publicum instrumentum, quot requisita habere debent, n. 33.
- Instrumentum, vt fidem faciat, ab eodem Notario, qui protocolicum confecit, & non nisi semel à parte petendum, extrahendum erit, n. 34.
- Cedulones missi, & affixi, etiam ab alio Notario, quam originario causa subscripti, sine partis citatione, Iudicis decreto, & aliis requisitis fidem nullam faciunt, n. 35.
- Notario non creditur, nisi in eo, de quo ipse rogatus fuit, num. 36.
- Cedulones in simplici papyro sine subscriptione Notarij, & Iudicis, à parte ipsa conscripti, aliunde innocente scripti præsumantur, n. 37.

- Qui fidem nullam facere possunt, ibid.
- Scriptura privata ab aliquo subscripta, etiam contra istum negantem fidem nullam facit, n. 38.
- Cedulones pro denunciando excommunicato non subscripti à tabellione, nec in forma probanti affixi, potius libelli infamatorij dicendi sunt, num. 39.
- Maximè in partibus Hispania tam remotis à Curia Romana, cum non nisi cum magna difficultate, damno, sumptibus, & tarditate veritas non niteat, ibid.
- Doctores plurimi tam Iurista, quam Theologi consentunt, qui in hac Regia Curia consulti in facti contingentiâ resolunt, Cedulones publicè affixis, omni solemnitate probationis carentibus, nullam fidem dandam, nec partem pro declarato, & publicato habendam, n. 40.
- In Cedulorum affixione, vt valida sit, tria concurrere debent necessaria, ibidem, à num. 65. cum seqq.
- Senatus qua via succurrere soleat publicato oppresso per Cedulones, siue in forma probanti sint, siue ea careant, num. 41. & seqq.
- Cedulones expediti, & censura ipsa à quolibet carente iurisdictione in prima instantia sunt nulla ipso iure, sicuti cetera acta iudicialia per eum fabricata ex Trident. n. 42.
- Excommunicationis sententia lata à Iudice iurisdictione carente nulla est ipso iure, & excommunicatum non ligat, num. 43.
- Executor, quilibetve alter Delegatus iurisdictionis exercitio caret ante sibi factam litterarum realem presentationem, num. 44.
- Citatus à Delegato non tenetur comparere, non inserta copia commissionis immonitorialibus, num. 45.
- Excommunicatio lata à Delegato ante litterarum presentationem, vel etiam presentatas non inserto tenore earum immonitorialibus est nulla ipso iure ex defectu iurisdictionis, n. 46.
- Nec Delegatus potest procedere ad viciata declarando incursum censurarum, n. 47.
- Excommunicatio lata per Ordinarium in exemptum nulla est ex defectu iurisdictionis, n. 48.
- Excommunicatio lata à Iudice appellatione pendente est nulla ipso iure, ex iurisdictionis defectu, num. 49.
- Excommunicatio, & declaratio nulla ex defectu iurisdictionis non impedit Clericum celebrare, & diuini se immiscere, n. 50.
- Excommunicatio lata recusatione pendente nulla est ipso iure, num. 51.
- Iurisdictionis exercitium conquisit, recusatione pendente, num. 52.
- Excommunicati, siue per Cedulones, siue quouis alio modo, causam Senatus remittit Ordinario, quando constat eius percussa prima instantia contra formam Trident. n. 53.
- Et insuper adstringit Senatus partem adducentem Cedulones, aut declaratorios, aut eius agentes, & Notarium intimantem, vt ad cautelam suis afferant expensis absolutionem, n. 54.
- Executor, qui violenter excommunicauit, & aufugit, vel presens, merus tamen carens iurisdictione ad absolendum sit, cogitur pars, aut eius agentes, vt afferant absolutionem ad cautelam, num. 55.
- Patri Henriquez obseruatio in hoc refertur, n. 56.
- De praxi procedendi contra laicos, aut Clericos exequentes, aut interuenientes executioni litterarum

rarum Apostolicarum contra privilegia, & consuetudines horum Regnorum, n. 57. & 58. Laici intervenientes executioni litterarum Apostolicarum contra privilegia, & indulta, seu consuetudines horum Regnorum, bona amittunt ipso facto, & officia qualibet, cuius persona Regis mercedi subiacet, n. 59. Ecclesiastici vero amittunt naturalitatem, & originem Regnorum, quorum beneficiorum fructus sequestrantur, num. 60. Item Clerici ob dictam causam ipso facto amittunt temporalia bona, & originem horum Regnorum, & ab eis alienigenae sunt declarati, ne possint fructibus beneficiorum, n. 61. Laici quomodolibet intervenientes contraventioni predictae, s. Notarii, aut procuratores suis, mortis poena, & honorum amissionis pleuntur, ceteri amittunt bona, persona vero Regis mercedi affixa, num. 62. Si in causis violentiae adesse oppressi excommunicatio à Roma emanata, compelluntur complices in Senatu comparere, & laici detruduntur in carcerem, Clerici detenti in civitate coguntur absolutionem trahere, num. 63. Idem pariter observatur, quando violentia facta, aut excommunicatione intimata, executor vel aufugit, vel litteras, & alia Romam misit, num. 64. In Cedulorum affixione tria simul praecise requiruntur pro eorum validitate, nempe iurisdictionis, verbi, & causa, num. 65. In Cedulorum affixione, quibus adesse violentia, ut plurimum iurisdictionis deficit in mandante, n. 66. Cedulones affigi non debent, nisi procedente speciali Papa commissione, num. 67. Alias nulli erunt ex defectu iurisdictionis, n. 68. Quia est de reservatis ipsi Papa, n. 69. Cedulones affixi per simplicem papprum nullam fidem faciunt, nec ardeant, nec eis credentium, num. 70. Edicta originalia ad declarandum, seu publicandum excommunicatum sunt affigenda, ita ut non sufficiat transumptum, n. 71. Cedulonibus non in publica forma affixis credere non tenetur pars, num. 72. Quod, & pluries observavit Rota, ibid. Cedulones, ut affigi queant, causa non tui accessus in primis verificanda erit, n. 73. De quo in commissione specialiter per Papam data ad citandum per edicta, specialis etiam clausula apponitur, num. 74. Recursus ad Regem pro tollenda violentia nequit esse iusta causa non tui accessus ad figendum Cedulones, num. 75. Nec Senatus talem causam, ut iustam admisit, num. 76. Rote deciso singularis refertur, qua ad Cedulorum validitatem tria requisita praecise desiderantur, iurisdictionem, ordinem, & causam, ubi de singulorum iustificacione late agitur, num. 77. & seqq.

VANDOQUE contingit in his Hispaniarum Regnis (non tamen absque publico maximoque scandalo) manere quosdam Letrones, seu Cedulones publico aliquo in loco clam, nocteque, & occulte affixos, quibus legitur, aliquem in Romana Curia fuisse, & esse pro excommunicato de-

claratum ob non partitionem litterarum Apostolicarum sibi, vel personarum, vel ad dominum antea intimatarum. Quando scilicet gratia super aliquo beneficio per tertium possessio ab altero impetrata, & in Curia pro executione commissa, & qua per executorum expeditur litterae ad has partes, ut possessor dimittat possessionem sub excommunicationis sententia, & censuris, vel quando forsitan in prima instantia contra dispositionem Concilij Tridentini aliquis fuit citatus, ut in Curia Romana de iure suo doceat, compareat, & causam tractet, & ob contumaciam, & non comparitionem per contradictas vincitur citatus, & executorialium sic emanatarum virtute citatus in partibus, ut intra tetminus dimittat beneficium sub poena excommunicationis, iuxta quae Nos supra capitul. 20 hac 2. part. & cap. 17.

Postmodum reproductis litteris eisdem in Curia Romana, & forsitan declaratur excommunicatus, & ut in excommunicatis, omniumque notitiam veniat publicè iuxta iuris decreta Canonica denuntiare intendit pars, & ex causa sibi visa motus per Cedulones publicis affixos locis omni servata cautela, & secreto, praedictam denuntiationem facit, nollens solemniter in Ecclesia publicare dictam declaratoriam sententiam, pro aliis de iure requirebatur, iuxta text. in Clement. causam in fin. de electione, ibi: Verum propter appellat. vel suorum metum, vel potentiam intimatio fieri nequit (ut praefertur) appellationem eandem in loco aliquo, sic solemniter volumus publicari, &c. ubi Glossa in verbo, Solemniter, explicat, in publica missa, quae ad hoc notatur, quod publicum dicitur, quod sit solemniter inter missarum dicendum, ut per Ludovicum Gomez de publicandis, quest. 19. column. penult. versic. Tertius casus, Flamin. Parisiens. de resignatione beneficiorum. lib. 1. c. 6. num. 17. Barbosa in collect. ad dist. Clem. causam, n. 10.

Provi etiam per eandem, Clement. causam, probat in terminis Ioannes Gutierrez Canonic. quest. cap. 1. num. 32. dicens hanc excommunicationis & publicationem faciendam fore in civitate, loco, aut Parochia excommunicati in publica populari Missa, vel in Sermonibus, aliòve frequentato per populum, ubi plurimos ad id Doctores allegat; at quando adest aliqua iusta causa, ab hac iuris forma recedi solet; quae verè urgente, & realiter stante pars occulte, & secreta affigit Cedulones in loco, locive publicis, puta ob vitandum aliquem timorem, periculum notabile, & probabile, aut damnum proprium, ut hoc modo publicè cognoscatur esse excommunicatum declaratum, & vitandum, abundè Marchesan. de commiss. appellat. in Roman. Curia. 1. p. cap. 5. à num. 137. cum seqq.

Quate si debito modo fiat, & in forma probanti Cedulones sint affixi, & ita ut de ipsorum fide minimè de iure dubitetur; opinor sic excommunicatum, & publicatum (sive iustè, sive iniustè) vitandum esse, & pro excommunicato publicè habendum, provi in his terminis probat Ioannes Gutierrez Canonic. quest. lib. 1. cap. 1. num. 34. & 35. qui in hac inquit: Oportet ergo, ut aliquid dicatur publicari, quod ita publicè, & palam fiat, ut transeat illico, vel successivè in notitiam populi, viciniae, vel maioris partis, ut praedicta omnia probat Cosmas Guimier, in dist. pragmatic. sanctione Gallica in titulo

titulo de concubinis, s. in gloss. sententiam, 187. & iterum in dicta Extravaganti ad vitanda scandala, in Glossa publicata, pagin. 207. column. 2. ubi in Glossa, Denuntiata, ad finem dicit, quod denuntiationes huiusmodi fiunt per appositionem illorum nominum in foribus Ecclesiarum, aut alio celebri loco, ut cunctis consentientibus conculcetur, & quod haec est quotidiana practica, etiam in Curia Romana secundum Praepositum, quem refert.

In Hispania autem, saltem ubi commotatus sum (inquit, & prosequitur ipse Gutierrez) semper & vidi publicari excommunicationes huiusmodi, atque denuntiari excommunicatos in Ecclesiis Parochialibus, vel in maiori loci cum solemnitate, & insignis consuetis. Litterae autem excommunicatoe Apostolicae à Curia Romana emanatae, quae huc circumferuntur cum quibusdam signis, atque effigibus Daemonum, atque excommunicatorum (& vulgo, Letrones, appellantur communiter) ad fores Ecclesiarum affiguntur, ne forte si in Ecclesia legantur, atque publicentur earum lator detegatur, atque idem ob hoc aliquid damnus eveniat, &c. Haec Ioannes Gutierrez, quem ad hoc, & Marchesanum de commissio-nibus 1. part. cap. 19. num. 17. citavimus in tract. de Regia protectione 2. p. cap. 5. num. 15. quibus adde Bellet. disquisit. Clerical. 1. p. tit. de favore Clericor. Canon. §. 4. num. 21. Augustinum Barbo-sam in collect. ad cap. Saero 48. num. 4. de sententia excommunicat. fol. 472.

Et de hac publicatione, & denuntiatione per affixionem Cedulonum, mentionem facit etiam Marta in tract. de iurisdictione. 3. part. capitul. 14. n. 9. atque multa scribit Marquellanus de commissio-nibus appellat. in Roman. Curia. part. 1. cap. 5. à num. 137. & seqq.

Et licet hi Doctores specialiter non loquan-tur de solemnitate Cedulonum, & quibus muniantur requisiti, ut validi sint, & debitum sortiantur effectum praedictum; tamen illam illave supponunt, iuxta quae protinus dicenda erunt, quia omnia dispositio recipit restrictio-nem de habilitate actus; quae strictè supposita intelligitur. Plures Doctores per Marium An-tonin. variarum resolution. lib. 2. resolution. 40. num. 5. & 6. Barbosa axiom. 74. num. fin. Quia cum de vno disputatur, caetera & supponuntur habilia, cap. cum Nuntius, de testibus, l. Titius, ff. de obsequiis lib. Mantica de contract. tom. 1. lib. 12. tit. 16. num. 9.

Sed quia litigantium malitia, & temeraria caliditas & solo perturbandi animo conscientias, & honores adversarj maximo atque publico populorum scandalo indebitè, minusque ritè, atque deficiente legitima timoris, & periculi causa, absque Iudicis decreto, & mandato co his temporibus tenentur, ut simplices hic Cedulones affigantur non in forma probanti, sed privatim à se facti, & scripti absque vlla Tabel-lionis subscriptione, qui de illorum fide atte- stetur: orta fuit occasio legitima dubitandi, an illi Letrones in aliquo afficere possint quieras populorum conscientias, & an rei ipsi legitime publicati dicantur, & ut tales euentur, nec non pro excommunicatis habeantur. Super qua difficultate in quadam gravissima causa Con-chenfi sui consulti, atque plurimi alij docti viri tam Theologi, quam Iuristae, quae omnes

ynanimiter subscripsimus, talibus Cedulonibus sub scriptura privata effixis fidem aliquam adhibendam non fore, nec aliquos operari posse iuris effectus.

Ad quod moceat primò, quoniam cum sumus in actibus iudicialibus, & sententia excommuni-cationis, & declaratoria: eam debet necessario precedere tria monitio, alias excommuni-catio nulla erit iuxta magis veram, & probabiliorem opinionem, quam sequuntur Victo-ria in Summa, de excommunicatione. n. 6. Suarez de censuris, disp. 13. sect. 12. num. 3. Soto in 4. dist. 22. quest. 2. artic. 2. conclus. 3. Marius Al-ter, de censuris, tom. 1. de excommunicat. lib. 3. disp. 3. capitul. 3. 4. & 5. quam contra Farinac. & alios in puncto veterem, & probabiliorè dicit Augustinus Barbosa in collect. ad cap. Saero. 48. num. 5. & sursum de sentent. excommunicat. & post longam disputationem, & multorum Doctorum caeteram probabiliorem, veterem, & communem dicunt iustitiam penè Doctores adducti, & sequuti per eundem Barbo-sam in collect. ad cap. reprehensibilis 26. à num. 2. cum sequentibus. Et quod ad valorem excommuni-cationis monitio praecedens requiritur cum Soto, & Henriquez, probat Thomas Sanchez de matrimonio, lib. 9. disp. 32. num. 3. tom. 3. Et in declaratoria sententia ferenda incurrit censuram lata ab homine, & ut etiam requiritur citatio, & monitio praecedens. Tenet Emanuel Saà in Aphorif. verbo, Excommunicat. num. 8. & 9. & per Vgolinum, Couart. Antonium Gab-riell. & alios probat ipse Barbosa ibidem, n. 6. & determinavit Rota in una Alexanenf. pensio-nis 20. Februarij 1606. quam adducit Marchelan-us de commissio-nibus iurisdictione, & iactat. 3. part. c. 1. fol. 35. tom. 3. In qua postquam dictum fuit & debere ad excommunicationem praecedere citationem personalem, 2. in haec: Fuit nulliter processum, & ex quo non fuerunt servati termini soliti in declaratione, &c. Ad docendum se paruisse litteris Apostolicis, & monitorialibus, sicut necesse erat ad effectum censurarum, ut per Vestrimum, lib. 8. cap. vltima, num. 19. &c.

Quae citationes de necessitate & procedunt, non solum ad declaratoriam sententiam, sed & consequentiè pro excommunicato publicè denuntians, & Cedulonibus decernendis, ut probat Bellet. disquisit. Clerical. part. 1. tit. de favore Clericorum Canonico. §. 4. num. 21. quem referens sequitur Barbosa in remission. ad cap. Saero. num. 4. de sententia excommunicatione. dicentes, quod in prima monitione, siue citatione prefigatur terminus ad quid faciendum, in secunda verò alius terminus ad dicendum, & al-legandum causam, quare non debeat excommuni-cati, seu in excommunicationem commin-natam incurtus declarari, in tercia denique, ut compareat ad videndum, & audiendum fe excommunicati, & successivè excommunicatum declarari, & pro excommunicato publicè denuntians, Cedulones discerni, & affigi ad loca solita, & consueti civitatis.

Et quod sententiam declaratoriam, & publi-cationem eundem debeat praecedere citatio; probat textus in cap. presentia, de sententia excommunicat. & per eum Marta de iurisdictione. 3. p. cap. 1. num. 8. & vide ad processum iudicalem excommunicationis, & declarationis eundem ibidem, à num. 2. cum seqq.

Igitur hæc Edictorum, & Cedulonum affixio debet fieri...

Igitur cum tam declaratoria sententia, quam ipsa affixio Cedulonum & Edictorum procedat...

Deinde quoniam ad deueniendum ad istam affixionem Cedulonum & Edictorum debet præcedere cognitio super legitima causa...

Quippe quando lex disponit ad istam affixionem Cedulonum, non potest verificari dispositio nisi prius verificetur suppositum...

Maximè cum ad iustitiam rectam, & non violentiam exequendam per se facilius in his Hispaniarum Regnis patet aditus...

Reverentiam, & executionem commendat litterarum Apostolicarum, & vltima ibidem dicta ponderanda sunt in proposito...

potest cantare Rex per nos, quod de suo Imperator in l. c. de iis, qui propter metum appellati...

atque cuiuslibet Iudicis Ecclesiastici solent in Senatu presentari, ut illis auxilium pro executione libera...

Etenim nisi fugiant lucem, sed causam iustam tractent, & in Senatu ipso possent consequi auxilium pro suarum litterarum executione li-

bera. Quo quidem tantummodo agitur de evitando scandalo, & damno Republicæ, & violentia tollenda...

Frustra igitur excusatur commissarius ad citandum, qui locum non tutum dicit, & impedimentum legitimum esse recusat...

Insuper quia cum hæc sententia excommunicationis, & declaratoriae, & similes sint actus iudiciales...

Comprobatur insuper, nam isti Cedulones a parte ipsa forsan facti, & vel ab alio scripta simpliciter, & absque subscriptione publici Notarii...

omnino videndus. Et aliis in terminis inferius adducendas a n. 77. & a n. 65. cum segg.

Probat igitur, quoniam quando alibi de excommunicationis sententia constat necessesse sit...

Hinc est, quod publicatio excommunicati fit per lecturam ipsius sententia, quando verò affixio est...

Et quod edicta publicis assignanda, quando tutus non adeit aditus, & fieri queat personarum literarum esse publica instrumenta confecta per Notarium publicum...

Comprobatur insuper, nam isti Cedulones a parte ipsa forsan facti, & vel ab alio scripta simpliciter, & absque subscriptione publici Notarii...

cuius Rogerius in conf. 54. per totum lib. 1. Parlador. rer. quotid. lib. 2. c. 20. Burgos de Paz. in conf. 3. n. 88. Azcoy. in l. 13. tit. 25. lib. 5. Recop. per totam...

Et hoc instrumentum non nisi ab eodem Notario, qui protocolum, & seu registrum conficit ad petitionem partis, & non nisi semel authenticum extrahendum erit...

Nec etiam si hi Cedulones ab alio Notario conficiantur, & subscripti fuerint, quam ab ipso Tabellone originario aliquam fidem faciunt...

Si igitur hæc ita vera sunt in nostro iure, quæ fides (togo) adhibenda erit simpliciter cuidam papyro a parte ipsa confecto...

Et quod simplex exemplum a Tabellone non subscriptum fidem nullam faciat: est text. in l. 1. §. sed si vnum ff. de honor. possession. secundum tabul. ibi: Id quod exemplum erat honorum possessio peti non poterit...

& interpretantur glossa ibi. verbo, Exemplum, Alexand. in l. unum. ff. de testamentis, Dectus in l. si quis in aliquo documento, num. 14. C. de edendo, Castilio dict. cap. 16. sub num. 58. vers. Nec verget. Nulla enim scriptura privata ab alio quoque subscripita, etiam contra ipsum negantem aliquod probat, nisi aliter comprobetur legitime, ut vulgare est, quanto minus à se factam, & scriptam in præiudicium terti.

Hi autem Cedulones ita simplici relatione conscripti, non in forma probanti, nec à Tabellione solemniter subscripti, quibus imò omnes iuris solemnitates, & requisita ad probationem deficiunt (quibus nec pars credere tenetur, nec ardeant, ex iam dictis, & inferius roborandis) potius libelli infamatorij dicendi sunt, cum notabile oriatur ex eorum affixione, & apertione in locis publicis scandalum populorum. Præfandum est igitur, & potius attribuendum audaciam, & caliditatem partis volentis, & terre aduersarij, & famam publice diminueret, quod & maxime procedit in Lettonibus, & Cedulonibus his partibus Hispaniarum remotis à Sede Apostolica affixis, de quorum veritate non nisi cum omnimoda difficultate, notabili damno, & incommodo, ac sumptibus partis, necnon nisi post longum temporis cursum, & moram, potest veritas constare, & certitudo apparere.

Quare cum in facti contingentia hic casus in ciuitate Conchenfi accidisset, quam plurimi DD. insignes huius Regiæ Curia, atque Theologi doctissimi Consulti subscribere, & affirmarunt, his Lettonibus, & Cedulonibus publicè affixis, non in forma probanti, sed omni iuris solemnitate carentibus fidem nullam adhibendam esse, nec partes habendas esse pro publicatis, & declaratis, ut ex Iuristis subscripsit Doctor Ioannes de Mena nunc Regius Senator in Consilio Regio Indiarum, Doctor Ludouicus de Casanate, postea etiam Fiscalis Regius in Consilio Supremo Aragonum, Doctor Ferdinandus Vallejo Fiscalis Tribunalis Sancti officij Conchenfis (de quorum eminenti scientia, & experientia vacuum foret hæc longum Panegyricum canere, cum cunctis factis sit notorium) D. Petrus de Nogerol, Doctor Ioannes de Zurita, D. Ioannes Ostorius, omnes insignes, & famosi Aduocati horum Supremorum Regis Consiliorum: Doctissimi, necnon etiam mihi charissimus Doctor D. Gaspar de Criales ab Arce, meritissimus Cathedralis Ecclesiæ Conchenfis Canonicus Penitentiaris dignissimus, Et ex Theologis quamplurimi doctissimi, & insignes omnium ferè Religionum hæc in Curia Regia commorantes, qui omnes in vnum conuenere, in censuras Cedulonum prædicto modo apparentium neminem, incurrisse, quod & alius inferius comprobauimus, à n. 65. cum pluribus seqq. ubi de tribus requisitis ad validitatem horum Cedulonum necessarijs tractatur, & ostenditur omnia in illis deficere.

Quoad secundam Capituli partem quemadmodum succurrere solet Senatui sic publicato, si siue legitime, & in forma probanti facta Cedulonum affixione, siue minus ritè facta fuerit, iuxta quæ hæcenus latius comprobauimus, inferere liber. Etenim si prædicta declaratio, aut publica denuntiatio facta est his in casibus, in quibus offenditur dispositio Sacri Concilij Tri-

dent, præseruatis primam instantiam Ordinatio; tunc cum legatis etiam de latere Nuntijs, alijve superioribus penitus deficiat iurisdicção in prima instantia; & proculdubio sententia excommunicacionis erit nulla ipso iure, sicuti & cetera acta iudicialia, ex eodem Concilio latius pluries comprobauimus maxime cap. 17. hæc i. p. per totum, & cap. 20. & in cap. 6. à num. 14. cum multis seqq.

Conclusio liquidem vera est in iure; quod sententia excommunicacionis lata à iudice in casu, quo iurisdicção caret; sit nulla ipso iure, & nullatenus ligat sic excommunicatum, Marta de iurisdicção, 3. p. cap. 14. à num. 11. & à principio, quando sit excommunicatio nulla ipso iure, & remissio ad eundem, Nos de Regia protectione, 2. part. cap. 5. à num. 26.

Comprobatur; nam cum executor, Legatus, aut alius Delegatus Apostolicus careat iurisdicção, & tamen exerceat nequeat ante litterarum sibi factam præsentacionem, Flaminius Parisius de resignacione, lib. 1. quest. 21. num. 16. & 17. in tantum quod citatus ab eo non teneatur comparere, nisi inserto tenore, & copia commissiois, vel delegacionis in citacione, ut per Marantam de ordine iudicio p. 4. distict. 5. num. 61. vers. Triagesimo octauo differunt. Missingerius Cent. 3. obseruat. 1. Aloysius Riccius in collect. decis. part. 3. collect. 532. vers. Inferret tertio. Azenin. in praxi Florent. §. 5. §. 1. num. 3. Decianus tract. crimin. lib. 4. cap. 25. num. 12. Menochius cons. 790. num. 6. & de presumptiõibus lib. 2. presump. 15. num. 2. Lancellotus de attentate, cap. 2. in presat. num. 66. cum seqq. 2. part. Raudent. cons. 13. num. 13. vol. 1. Camillus Borrellus consil. 68. num. 5. Doctor Petrus Barbosa in l. si quis ex alienar. num. 9. ff. de iudicijs, Molina de iustit. & iure, tom. 6. tract. 5. disp. 25. n. 1. Aloysius Riccius in praxi Auea, num. 44. Augustinus Barbosa in collect. in cap. cum in iure, 3. i. num. 3. & 4. de officio Delegati, quamplurimos alios citat, & late persequitur Garcia de beneficijs, 6. part. cap. 2. à n. 7. & seqq.

Ideo ex hoc defectu iurisdicçãois excommunicatio lata à Delegato ante litterarum præsentacionem, & vel etiam post citacionem, quæ commissio non est inserta, est nulla ipso iure, Nauarros consil. 9. in aliquis alias 5. in nouis, de sententia excommunicacionis. Sairius in floribus decis. sub eodem tit. decis. 10. Barbosa in dict. collect. in cap. cum in iure, num. 5. ubi etiam firmat, & quod hoc casu nec ipse Delegatus poterit procedere ad clarandum citatum incidisse in excommunicacionem, probant Anna allegat. 24. quem refert Aloysius Riccius dict. collect. 532. in fin. Igitur Senatus cum nomine, & auctoritate Regia sit protector Concil. Trident. licet poterit causam in prima instantia remittere Ordinatio, sic vi oppresso succurrendo, & tantæ violentiæ obuiando, cum ipse ligatus non fuerit vlla excommunicacione, ex hæcenus comprobatur.

Hinc ex defectu iurisdicçãois, sententia excommunicacionis ab Ordinario lata in exemptum est nulla ipso iure; & tenet post alios & 48. comprobatur Etasius à Chochier in tract. de iurisdicção. ordin. in exemptos, 2. part. quest. 7. n. 11. & videndus quest. 40. à num. 1. & seqq. sequitur Augustinus Barbosa in collect. ad text. in cap. cum ad quorundam, n. 4. de excessibus Prælator. qui

qui textus ad propositum bene ponderatur in illis verbis: Ipsam decernimus non teneri.

49 Iudice, & postquam ab eo appellatum fuit, est nulla ipso iure, & attentata, cum tunc careat iurisdicção, ut per text. in c. ad presenciam, & ibi DD. de appellacionibus, probant Philippus Franchus, ibi n. 3. & 5. Lancellotus Robert. de attent. 2. p. c. 12. de attent. appellat. pendens. dimi. 26. n. 5. Sigismundus Scaccia de appellacionibus q. 17. limitat. 21. n. 5. 4. Barbosa in collect. ad eundem text. n. 2. quamplurimos alios ad idem concessimus de Regia protecl. 2. p. cap. 5. à n. 21. cum seqq.

Quod aded ex defectu iurisdicçãois nulla est excommunicatio, & declaratio, ut Clericus sic excommunicatus possit abque absolutione subsequita celebrare, & immiseri se diuinis absque metu irregularitatis, etiam postmodum pronuntiatum fuerit, ipsam appellacionem firmitatem non habuisse, Glos. singularis, verb. in officio, in c. sole, de sententia excommunic. lib. 6. Nauarros in c. cum contingat, de rescriptis, remed. 3. vers. Secunda Salcedus ad Bernard. Diaz in pract. crimin. Canon. c. 33. littera A. Lancellot. de. 12. ampliat. Sen. 7. Spino in specul. testam. glos. 1. rubric. n. 29. vers. Pater igitur, & n. 44. Cenedus ad Decretales, collect. 25. n. 6. Barbosa in collect. ad c. ad presenciam, n. 3. & 4. de appell. plurimos alios concessimus Nos de Regia protecl. 2. p. c. 5. n. 21.

Ac patitur cum reuelacione pendente Iudicis si sit suspensa iurisdicção, & tunc ab eodem iudice lata excommunicatio nulla est, ex hoc iurisdicçãois defectu, Lapsus allegat. 1. per text. in c. per tuus de sententia excommunicacionis. Ioannes Andreas in c. legitima num. 3. de appellacionibus, in G. Philippus Franchus in rubr. de appellacionibus, in princip. quia tunc cessat iurisdicçãois exercitium, & ut ex Milli in Reperorio, verbo, iurisdicção, obseruat Marta in tract. de iurisdicção, 3. p. cap. 14. n. 35. probant etiam Verall. decis. 7. n. 1. p. 3. Lancellotus de attent. 2. p. cap. 6. n. 4. & ex pluribus alijs Garba in conf. n. 1. & n. 3. Doctor Valenguela Velaq. conf. 73. n. 170.

53 Igitur in omnibus his casibus, & in quibus violenter percutitur prima instantia Ordinarij, iuxta quæ latissime in tota hac 2. part. & pariter in executionem litterarum, & gratiarum Apostolicarum, quarum causam cognitiõ pertinet in prima instantia ad Ordinarium, iuxta casuum distinctionem adductam infra hac 2. p. cap. fin. per totum, in quibus pro executione monitorialium, aut mandati de immitendo, aut executione executorialium expeditur omnia forma Concilij Trident. sess. 24. de reformatione, cap. 20. causa omnes, iuxta quæ Nos hac 2. p. c. 17. & c. 20. excommunicatio, aut declaratoria quomodolibet lata, cum nulla sit ipso iure ex notorio defectu iurisdicçãois: si de facto insuper & violenter personaliter incutitur, vel per Cedulones etiam in forma probanti publico loco affixos; Senatus vim tollendo, & taliter oppressis occurrendo retinet litteras monitoriales, & censuras tangentes, & remittit principalem causam Ordinatio, atque insuper acciter fert audaciam Tabellionum has intimaciones facientium, & atque eos, & omnes participes, & agentes seuerè punit. Clericos extraneos ab his Regnis declarat, eorumque temporalitates occupat, laicosque (ut diximus) grauibus penis afficit, atque partem ipsam, quæ attulit vel excommunicacionem, vel

declarametionem, vel Cedulones etiam in forma probanti prædictis casibus, aut ea carentes, ad cautelam iuxta quæ late & optime Ioann. Hieronym. Campanill. diuers. iuris Canon. rubric. 11. c. 15. n. 75.) compellit omni iuris rigore, ut suis expensis afferat absolutionem excommunicatorum, etiam nulliter, ad cautelam, ut premis. Atque idem etiam in omnibus casibus generaliter, & in quibus violentia committitur per Iudicem, 55 aut executores Romanæ Curia, excommunicando partem; & his in partibus plures reperitur Iudex ipse qui absoluit ab excommunicacione, vel quod non possit (quia executori meto nudata fuit potestas excommunicandi, aut declarandi, qui quidem potestatem absoluedi non habet, iuxta Glossam in cap. cum inferior 16. verbo, ligare, de maioritate, & obedien. quam ibidem sequuntur Ioannes Andreas column. vltima, n. 11. vers. Et in fine. Batrus n. 8. Panormitan. colum. 1. in fin. vers. In eadem Glossa. Felinus column. 3. n. 5. vers. Fallit tertio, quos & alios plures refert, & sequitur Rendina in promptuar. receptor. sentent. tit. 2. de excommunicacione, n. 4. Augul. Barbol. in collect. c. cum inferior, n. 6. & sequent.

Tunc itaque Senatus compellit partem, & vel 56 etiam factores, ut suis expensis afferat dictam absolutionem à Romana Curia, vel aliunde. Ita Patet Enriquez vir insignis è Societate Iesu in tertio tomo summa lib. 2. de Pontificis clauis, in c. 18. §. 2. in hæc: Interdum data Romæ sententia etiã trina à Iudice Apostolico fulminato processu mittitur executor in Hispania, & interdum executoriales litteræ continent violentiam, & c. Et intimat censuras, ut mittat in possessionem qui mitti non debet, & sic appellatio ab executoribus 57 modum excedente admittitur apud Iudices Regios, sicut per litteras Senatus ante datas, Prætor facta summaria informacione cum duplici teste de violentiæ periculo, arripit litteras executoriales, & defert in Senatum Regis. Porò Iudices Regij (quia extra ipsorum territorium degentes Iudices Apostolicos rogare, aut compellere non possunt, ut sublata violentia suspendant executionem) comprehendunt iubent executores iniustum, & reponi quiddam ab illo cum vi notoria factum, seu attentatum est, & compelluntque, si 58 executor mixtus sit cum aliqua cognicione cause, ut ipse absoluat, reponat attentata, & defertat appellacioni, seu supplicacioni, aut certe, ut ipse, qui merus est respectu prioris sententia, suis expensis procurer plenam absolutionem hominis, &c.

Præctus etiam Montetoso in pract. tract. 5. de las Chancillerias, c. 2. fol. 81. à tergo, afferit instruccióne à Rege missa Chancelleria, in qua propè principij hæc leguntur. Y que si algunos legos fueren en las notifiac, y vlar dellas, los prendã, y secreten los bienes, y embien presos a la carcel de las dichas Audiencias con la informacion que contra ellos hauieren tomado, y los Clerigos requieran a sus Prelados los prendan, y castiguen, &c. Et postea in eadè instruccióne, §. y tambien ita legitur: Y tambien se den cartas para que las partes, o otras qualquiera personas, que tuuiere las dichas Bulas, no vsc dellas, y las embie a la dicha Audiencia, y a los Notarios, y Escriuanos que no las notifiquen, y si las tuuieren notifiacas, que no las embien a Roma, ni den testimonio.

Et in §. penultimo eiusdem instrucciónis Regia, ita disponitur: Despues de vistos los procesos, confiendo por ellos, que lo que se hatraí-

do es contra las leyes y Bullas concedidas, y columbre antigua, y contra los Patronazgos, è indultos, è dñe, è a teta la calidad de los negocios, è inobediencia; las cartas necessarias, assi para que no vñen de las Bullas, como para secretar los bienes, y temporalidades de los que fueren inobedientes, y para que parezcan en la dicha Real Audiencia, y salgan del Reyno, y acudan con los frutos, a aquellos, a cuyo favor se sentenciare, y se den todas las demas prouisiones que les pareciere que se deuen dar, segun la calidad de la causa, para que se confiere, y guarde lo que en estos casos por las Bullas, y leyes del Reyno esta prouido. Vide melius eundem citatum infra hoc cap. à n. 64. vers. Quam etiam praxim.

Qua instructio deducta fuit à praxi huius Supremi Conetij Regis, & ex legibus, vt in l. 1. tit. 3. lib. 1. Recopil. qua ad medium, sic ait: 59 Sopena que qualquiera persona, ò personas, que contra lo comenido en las dichas Bullas, y priuilegios Apostolicos, y contra lo aqui comenido fueren, ò passaren en qualquiera manera si fueren legos por el mismo hecho ay an perdido, y pierdan todos sus bienes, los quales de este agora aplicamos a nuestra Camara, y Fisco: y ansimismo ay an perdido y pierdan qua lequier officios publicos y Reales, y otras mercedes que de nos tengan, para que dello, y como de vnos podamos hazer merced a quien nuestra merced fuere, y sus personas que den a la nuestra merced, y si fueren Ecclesiasticos, por el mismo hecho ay an perdido, y pierdan la naturaleza y temporalidades que tuuieren en nuestros Reynos, y sean anidos por agenas y estraños dellos, y como a tales sean secretiados los frutos, y otros qualesquier beneficios que tengan en estos nuestros Reynos, y mandamos a los nuestros Procuradores Fiscales, y a cada uno dellos, que constandoles, que alguna, o algunas personas obieren ido, ò venido contra lo susodicho, los pidan y demanden las dichas penas, y prosigan las causas contra ellos, ante quien, y como denan hasta las fenecer, y acabar, &c. & in fine: I que executen, y hagan executar las dichas penas en las personas, y bienes de los que contra lo aqui comenido fueren, ò passaren, &c. Et idem disponitur in l. 18. eodem tit. & lib.

Quod, & clarius disponitur in l. 25. eodem tit. 3. lib. 1. Recop. que postquam disposuit de tanto impettatione à Sede Apostol. in derogationem iuris Patronatus Regij, & laicorum, ac filiorum patrimonialium, & Canoniatuum Magistralium, & Doctoralium, nec non factas ab alienigenis & exteris hotum Regnorum, ad medium ita ait: Porque qualquiera cosa que se proueyese por su Sanidad, y sus Ministros en derogacion de las cosas susodichas, ò qualquiera de ellas traeria muy grandes, y notables inconuenientes: y dello podrian nacer escandalos, y cosas que fuesen en deservicio de Dios nuestro Señor, y nuestro dño, y de estos Reynos y naturales dellos. Por ende mandamos a los dichos Prelados, Deanes, Cabildos, Abades, &c. Y a otros qualesquiera oficiales legos, que quando alguna prouision ò letra viniere de Roma en derogacion de los casos susodichos, ò emredicho, ò cessacion à diuinis en execucion de las tales prouisiones, que sobre sean en el cumplimiento dellas, y no las executen, ni permitan ni den lugar que sean cumplidas, ni executadas, y las embien ante Nos, ò ante los del nuestro Consejo, para que se vea, y prouea la orden que conenga, que en ello se ha de te-

ner, sequitur & facit in hac p. non fugades en de al, sopena de la nuestra merced, è de caer, & è incurvir 61 las que fueren Prelados, y personas Ecclesiasticas por el mismo hecho, sin que sea necessario otra declaracion alguna mas desta que aqui se ha, è en perdimento de todas las temporalidades, y naturaliza que en estos nuestros Reynos tuuieren, y los baxemos agenos, y estraños dellos, para que no puedan gozar de beneficios, ni dignidades en ellos, ni de otra cosa, que los que son naturales pueden y auen gozar segun las leyes, y pragmaticas de nuestros Reynos, y los mandaremos hechar dellas. Y a los legos que en esto fueren culpantes: en qualquiera manera, & ò entendieren en notificar las letras, ò prouisiones, ò que se executen, ò fueren en las ganar, ò a ello dieren favor, y ayuda en qualquiera manera, si fueren Notarios, ò Procuradores, incurran en pena de muerte, y perdimento de bienes, y los otros legos en perdimento de todos sus bienes, los quales aplicamos de este agora à nuestra Camara y Fisco: y demas desto la persona sea a nuestra merced, para mandar haer dello lo que fuere mos seruidos. Vide etiam idem in simili casu dispositum in l. 1. tit. 8. de los Inejes Conservadores, y otros Inejes Ecclesiasticos, lib. 1. Recopil.

Et in l. 80. de los Presidentes y Oidores lib. 2. Recopil. com. 3. add. ibi: Mandamos, al nuestro Consejo, Chancillerias, y Audiencias, tengan gran cuidado de guardar justicia a las partes que cudiere ante ellos por via de fuerca conforme a derecho, y costumbre inmemorial y leyes, y pragmaticas de estos Reynos, & conforme a ellas castigar a los que contrariaren, &c.

Quare in complementum harum legum, vbi in casibus & in quibus de violentiis cognoscit 63 Senatus, & per consequens vbi prima instantia petatur Ordinarij, quibus pro executione monitorialium, aut executorialium pro contradictas, vel aliter obtentorum iuxta quae latius Nos hac 2. p. c. 17. & c. 10. per totum) excommunicatio aliqua, declaratio, aut publicatio, etiam per legitimos Cedulones in forma probandi affixos, iuxta quae ad principium huius c. diximus lata, aut intimata sit, si ad instantiam, aut diligentiam laicorum, atque etiam Notariorum in carcerem detrudere facit Senatus, ad legum poenarum executionem procedit, si Clericus sit, decernit Senatus, vt in hac Curia cõpareat, qua detineatur donec absolutionem excommunicatorum à Curia Romana suis expensis afferat, vt dictum est argument. text. in c. vnie. de milite vassallo, qui contumax est, ibi: Competenter cogere, vt vel possessionem restituat, & acquiescat, vel iudicia Curia se committat. Et insuper ad legum praedictarum penas contra Ecclesiasticas personas appostas, pro vt sibi melius visum est, Senatus ipse procedit, maxime data petenti contumacia, & dilacione in allatione dictae absolutionis. Quod & Senatus hic ita obseruat, & videmus communiter praticari.

Quam etiam praxim recenset Practicus Monitorio & tract. 5. de las Cancellarias, titulo. Sigue 64 el quarto proceso, que es sobre la retencion de las Bullas, & in c. 1. vers. Pero acace algunas vezes, fol. mibi 80. in nouiori impressione, ita testatur. Pero acace algunas vezes, que antes que las justicias tomen las bullas, la parte que las gana en notificandolas, las embia a Roma, en lo qual se tiene este recurso, que el fiscal de una peticion, en que pida que se proceda contra la persona

sona que uso de las tales Bullas, y si fuere lego le prendan las justicias, y si fuere Clerigo, que parezca personalmente en la Corte, y le secreten las temporalidades, y no salga della, fasta que traiga las dichas Bullas y absolucion para la parte. Dada esta peticion, y constando por algun testimonio, ò informacion; ser assi. Suelen los Presidentes, y Oidores mandar dar prouision para que se haga como se pide. Y traídos por virtud della los preses legos, ò pareciendo conforme, a ella personalmente los Clerigos, se procede contra ellos conforme a las leyes, y pragmaticas de estos Reynos. Hadenus Practicus ille. Quae praxis ita in hoc Supremo Consilio Regis inuolabiliter, & inconstantiter obseruatur quotidie, quoties contingit similes casus euenire.

Post opus hoc peractum, nonnulla nobis in 65 mentem uenere, & quae omnino uilia iudicauimus, addeceque deceuimus doctrinis singulis, de quibus à principio huius capituli, cum penitus deregant defectus, & nullitates huiusmodi intimationis per Cedulones simplices pro publicandis excommunicatis publicis locis uisus palam (tamen furtiue, & occulte, affixos.)

Tria in iis Cedulonibus praecise requiruntur, vt arctè publicatum, & vt illis fides detur, eisq; publicandum credit; quorum altero deficiente nulli praecise dicentur, nemp. iurisdictionis, ordo, & causa, vt in terminis dixit Rota in vna Lannens. separatiõis ibori. 8. Martij 1627. coram R.D. Coccino Decano, & in alia Bracharens. Theaurario 10. Martij 1632. coram R.D. Pirobano. Quos nouissime in puncto indiuiduo adducit Augustinus Barbosa in tractat. de iure Ecclesiastico, lib. 4. cap. 49. §. 3. n. 76. & 126. & de singulis agendum erit.

Iurisdictionis defectus in iis Cedulonibus 66 (quibus obuiare solet Senatus) & vt plurimum concurrit, quia frequentius affigi solent in causis, quarum prima instantia pertinet ad Ordinarium, proceditq; Delegatus Sedis Apostolicae ex commissione non subscripta propria manu Sanctissimi, vt latius adnotauimus superius à num. 41. cum multis segg. & agnoscat August. Barbosa vbi proxime n. 70. ibi: Quanto magis dubitari non potest de legitima dicti mandati intimatione, quamuis per editum facta, quia concurrunt omnia ad susinendum actum, nemp. iurisdictionis, causa, & ordo iudicarius: iurisdictionis est patens, quia vigore particularis rescripti manu Sanctissimi signati concessum fuit, vt procedi posset per editum consilio de non iure accessu, &c.

Debet etiam concurrere particularis ad hoc 67 commissio Papae, vt vt edita affigi valeant, quia cum sit modus exorbitans à iure, vt dicit text. in Clement. 1. de iudiciis, & Rota decif. 223. si committitur, in nouis. Ioann. Millius in verb. citatio per editum, in 3. col. & decif. 753. dic. quod in cap. 68 dudum, in antiquis; & propterea nullus citat per huiusmodi edita, nisi fuerit sibi ex speciali commissione, & mandato Papae id commissum, vt notat Glossa in d. Clement. 1. in verb. Specialiter, hoc enim quodi proprium, & de referentis ipsi Papae vt talis modus arctet, secundum Paulum Deleaz, & Guido de Montelaud. quos refert, & sequitur Rota in d. decif. 123. in addit. & notat Paulus de Castro in Lad peremptorium, in fin. de iudiciis, & Felin. in c. quoniam frequenter, col. 9. vers. Circa Glossam, vt lite non contestib. Sebastianus Vantius de nullitat. sentent. ex defectu

citation. à num. 124. cum duobus segg. probat etiam d. decif. 123. separatiõis supra citata num. 65. & Bracharensis, quam ad litteram ad finem huius cap. referemus, quia dicitur hanc specialem Papae commissionem esse penitus necessariam, ita vt ex iurisdictione ordinaria, nec ex commissione generali fieri valeat. Atque ideo deficiente speciali rescripto, iurisdictionis defectus annullat editorum affixionem, quantumuis aliàs folemniter expeditorum, text. est expressus in d. Clem. 1. de iudiciis, ibi: Ipso Papa specialiter, & ex certa scientia idem mandante, &c. de iudic. annotauimus. Nos supra, n. 15.

In ordine etiam haec editorum, & cedulonum affixio solet peccare, & fit enim in simplici 70 papyro absque authentica scriptura, sed penitus omni carens folemnitate iuris, quae nullam fidem facere potest, nec ei credendum, vt latissime deduximus superius à n. 33. & à num. 26 cum segg.

Debet enim de necessitate affigi ipsa edita originalia, & ita vt nec sufficiat earum transumptum, cui pars declaranda, aut publicanda credere non tenetur; ita pluries determinauit Rota secundum Vestrum in practica Romana Curia lib. 4. cap. 3. num. 3. ibi: Sed & satis non erit, vt executor similis citationis per editum eam in publicis locis legerit, & publicauerit, nisi insuper eam ualuis eorumdem locorum affixerit, & affixam per aliquas horas dimiserit, nec sufficeret affixio capie, sed originalis, cui pars credere tenetur, non autem copia, text. in d. Clement. unica, de iudiciis, Rota in decif. 223. committitur, de dilatiõibus, in nouis, Castadorus decif. 4. de dolo, & contum. &c. & idem firmat Antonius Grauatius eius adductor in annotat. ad cap. 1. lib. 4. num. 9. ibi: De citatione per editum, eiusque formula, scilicet, quod publicè legatur, exemplarq; sine originalis (vt dici solet) affigatur, affixaque aliquas per horas dimittatur: Apud Millium hac doctem legere est, in verb. citatio quando committitur, Rota decif. 223. &c. Vantius etiam de militatibus sententiar. tit. de defectu citationis, &c. numer. 134. ibi: Insuper (vt uides) ex forma praedictae citationis requiritur, quod publicè legatur, & postea originalis affigatur, & affixa dimittatur in ualuis dictorum locorum per tantum temporis spatium, vt transcurtibus pateteri possit, &c. & iterum ipse in numer. 136. ita ait: Et intelligit, quod citatio ipsa originalis, & non autem copia sit assignenda, quia pars illi credere non tenetur, si non foret in publica forma, vt dixit Rota in d. decif. 223. & Agidius decif. 539. licet citatio, & Felinus in d. cap. quoniam frequenter, vers. Quinto nota quod citatio originalis, & text. in Clem. causam, ibi: Porrecto, vel sub scriptura authentica, &c. idem probat Rota, vt per Augustinum Barbofam in tract. de iure Ecclesiast. lib. 1. c. 39. sub num. 70. ibi: Ordo etiam de iure requisitus sufficienter fuit seruatus, quia originales citationes probantur ex fide Curatoris, & Notariorum affixae in locis solitis in Curia, & in aliis duobus locis teporali: ditioni Ecclesiae vicinioribus in ualuis eam respectu maioris Ecclesiae, ac insuper lectae, & copia dimissa, quae omnia solent desiderari pro eadem forma adimplenda. Et sequitur est Rota in d. Lannens. separatiõis, 8. Martij 1627. coram D. meo Coccino Decano, &c. & idem tenuit Rota in vna Bracharens. adducta infra num. 73. videndus etiam Lancellotus de

attentat. 2. p. cap. 4. in presat. non 99. & Nos etiam recitamus supra à num. 26. & 33. cum segg.

73 Tertium requisitum essentiale ad validitatem affixionis Cedulorum est *causa*, & nempe ob metum, & potentiam aduersarij, & non tunc accessum, cuius supra meminimus num. 73. ubi etiam diximus prius de hac causa debere constare, cui adde plures Rotæ decisiones per Veltium in *practico. Romana Curia lib. 4. cap. 2. num. 3. ibi: Quod si ad eum, qui citandus est, non pateat tunc accessus, vel alias caueat ne citari possit, solum in commissione, dum facultatem citandi postulamus addere clausulam (etiam per edictum publicum) quam signatura dare non conuenit, nisi cum temperamento, confiso summarie, & extraiudicialiter de non tuto accessu. per text. in Clem. 2. de iudicijs, & tunc opus est extraiudicialiter docere, & testes inducere, & Auditori de non tuto accessu fidem facere. Rota decif. 713. die quod in cap. dudum, de citationibus per edictum, & decif. 703. die quod citatio, eodem tit. in antiquis. Staphileus suo libello de literis gratis, & inst. charta 158. oportetque hoc casu testes saltem deponere, quod credant citandos non posse scire tunc personaliter, vel domi citari; Rota decif. 781. si quis de citationibus per edictum, in antiquis. Staphileus ibidem. Cassiodor. d. decif. 2. de dolo, & contumacia, exinde actor citationis Decretum obtinebit, &c.*

74 Vantius etiam de nullitate, ex defectu citationis, num. 127. ibi. Et quando Papa dat alteri hanc potestatem per simile edictum publicum citandi; consequitur apponi clausula, videlicet (confiso summarie de non tuto accessu) ut motis est. Vnde index talis antequam citationem per edictum discernat, debet saltem summarie testes examinare super metu, potentia, & non tuto accessu, seu impedimentis, quæ ex aduerso prærenduntur, ut tenet Rota 704. die quod citatio, in antiquis, qui testes satis est, quod dicant, se credere impossibile fore, vel non esse tutum eisdem in personis, vel eorum domicilia citare, ut Rota decif. 693. nota quod aliquoties, in antiquis ponit Bart. in *extraiudic. ad reprimendum*, in *vers. Per edictum*, in 1. *olum*. & Felinus in dict. cap. quoniam frequenter, *olum. 11. vers. Pro practica. dict. Clement. & Cassiad. decif. 2. de dolo, & contumacia*; & iuramentum ipsius partis super hoc non sufficeret, ut dict. decif. 753. & 704. die quod citatio, in *antig.* & ponit Felinus in loco supra citato, etiam Iudex saltem summarie de præmissis non cognitis processum per edictum discerneret, processus huiusmodi non valeret, ut consiluit Decius *consil. 460. viso puello, vel fin. num. 26. lib. 4. &c.* idem etiam aliorum in causa propria Augustinus Barbosa de iure Ecclesiastico. *lib. 1. cap. 39. §. 3. num. 66. & 67.* & probant in iis terminis violentiæ, & recursus ad Regem plures Rotæ decisiones in *vna Bracharenf. protinus referenda cumulatæ.*

75 Et licet pro causa iusta non tuti accessus Rota moderna admittat, & habeat recursum ad Principem, ut in dictis decisionibus, & alijs plurimis citatis supra cap. 20. num. 3. cum segg. ea tamen inefficax est, & minus legitima in iure erit habenda, cum publicandus recursus apponatur, & apud cunctas Catholicas nationes publice visitatur, non ob propriam suam, vel suorum potentiam (vt iura de hoc loquentia

requirunt) sed autoritate Principis, ad quem hæc Regalia competit; ut in iis terminis amplissime considerauimus supra hac 2. *part. dict. c. 20. à n. 17. cum multis segg.* idcirco nunquam talem & causam legitimam agnouit Catholicus hic supremus Senatus, tanquam impeditiuum, & directo impugnantem salubrem iustitiam quæ hunc recursum Regium, ut ibidem latius annotauimus; de quo alia etiam videbis in proposito supra hoc cap. à n. 10. cum segg.

Et ut pateat quod in iis Cedulibus, & edictis publice affigendis per Rotam pluries prædicta 77 tria requisita (nempe *inuisibil. ordin. & causam*) ad eorum validitatem copulatiuè semper desiderantur; referre volumus eiusdem Rotæ *decisionem Bracharenf. Theofauraria 10. Martij 1632. coram R. P. D. Pirobano, quæ sic ait.*

Quantum fuit an contra Balchafarem sit danda declaratoria, exindeque sit apponendum sequentium? Et affirmatiuè fuit resolutum, præcesserat enim legitima litterarum executoriarum intimatio, & seruati fuerunt quatuor termini ad docendum de partitione, iuxta stylum huius Tribunalis, quibus iam elapsis remaneat probata negatiua partitionis, Felinus in *cap. Rodolphus n. 4. de rescriptis*. Veltius in *praxi libro 8. cap. ultimo. num. 19.* ex qua desumitur contumacia, & per eam censura declaratur Abb. in *cap. reprehensibilis. num. 2. de appellationibus, & in cap. 1. num. 10. de iudicijs, Cassiodorus decif. 5. num. 7. de constitutionibus, Mohedanus decif. 1. de sentent. excommunic. quod passim seruatur contra rebelles, & inobedientes, ut in *Burgens. præminentiarum. 8. Junij 1582. coram Cardin. Seraph. & 439. num. 1. & 591. n. 5. part. 2. reuert. in quibus alia decisiones referuntur.**

78 Nec dubitari potest de legitima litterarum intimatiõne, & quamuis per edictum facta, quia conuertunt omnia ad sustinendum actum de iure requisita, nempe *inuisibilis, causa, & ordo iudiciarius.*

Iurisdictio est patens, quia non fuit processum ex ordinaria iurisdictione, propterea facta, si veratentur in foro Cæteato per *Auth. qui semel. C. quomodo, & quando lud. Felin. in cap. quoniam frequenter, n. 13. ut lite non contestata; sed vigote particularis rescripti, ut possit procedi per edictum confiso de non tuto accessu, quod erat necessarium de iure Canonico Clem. dudum, de iudicijs, ubi Glossa in *verb. Papa, & segg.* hoc annotant Felin. in *cap. frequenter. numer. 13. Rota in addition. decif. 8. de dolo, & contum. in nouis, Vantius de nullitate ex defectu citat. num. 126. & Rota idem seruauit, & seruauit in *lanuen. separatiõis thori. 8. Martij 1627. & in eadem causa 16. Februarij præteriti. coram D. meo Decano.***

79 Causæ etiam non desunt, quæ iustificat non tutum accessum, & quia Balchafar solitus erat recurrere ad iudices laicos pro impediendo processu, & ne personaliter citaretur, ut ex relatione Notarij exhibita, quæ nedum sufficeret pro causa non tuti accessus; sed etiam ad hoc, ut posset dici personaliter citatus, Bald. in dict. cap. quoniam frequenter. §. *porro, num. 2. ut lite non contestat.* & idem fuit dictum in *lanuens. sensus, 10. Ianuarij 1614. coram me, quando scilicet recursus concludenter est probatus. Præterea testes factum examinat firmiter deponentes quod in Regno Lusitanæ non poterant exequi huiusmodi*

huiusmodi mandata, & Decreta Rotalis; & alia quæ ab vrbe hac de re transmissa fuerunt absque iudicij Regiæ Coronæ beneplacito, quod sufficit ad hoc, ut dicatur constare de non tuto accessu, siue testes concludant non tutum accessum per impossibile; siue hoc credant difficile propter pœnas in Regijs constitutionibus comminatas, ut quis non audeat mandata intimare; Rota decif. 12. num. 2. de rescript. in antiquis; & idem firmat de stylo huius Tribunalis *addition. ad decif. 5. num. 2. & 4. de rescriptis, in nouis, Cassiodor. decif. 2. de dolo, & contumacia, & idem fuit admissum in prædictis decisionibus lanuens. sensus 10. Ianuarij 1614. & in lanuens. separatiõis thori. 8. Martij 1627. &c.*

Quantum attineret ad hanc decisionis partem, quod ex recussu ad Regem nullatenus inducatur legitima causa non tuti accessus, concluderet probauimus supra à num. 75. & à num. 19. & in cap. 20. à numer. 17. cum multis segg. quibus aperitissime offendimus, quàm improbabilis sit hæc Rotæ ratio, & assertio proueniens magis ex rigore, & odio, quò prosequitur miferos afflitos vim passos, recurrentes ad Regem pro propria defensione naturali. Et sic accedamus ad alia requisita eiusdem decisionis, in hanc modum prosequentes.

80 Ordo etiam (progreddent ipsam decisionem) de iure requisitus & sufficienter fuit seruatus, quia originales citationes probantur ex fide Curforis, & Notariorum, affixæ in solitis Curia; & in alijs duobus locis temporali ditioni vicinioribus, nempe Ciuitate Tipherni, & terræ aequipedij in valis earum respectuë maioris Ecclesiæ, ac insuper lectæ, & copiarum dimissæ, quæ omnia solent desiderari pro eadem forma adimplenda, Cassiodor. decif. 1. & 6. de dolo, & contumacia, Rota dicta decif. 5. de rescriptis in nouis. Agidius decif. 194. Puteus decif. 164. lib. 2. in correctis. Veltius in *praxi lib. 4. cap. 5. num. 4. & Rota eandem praxim sequuta est in allegata decif. lanuens. separatiõis thori. coram D. meo Decano, &c.* quam decisionem in causa propria adducit Augustinus Barbosa de iure Ecclesiastico lib. 1. cap. 39. §. 3. à num. 126. Et de alijs formalibus horum edictorum, & Cedulorum, & quomodo, & quibus in locis præcisè sint affigendi, ut ardeat, &c. plenè, & specificè per Vantium de nullitate ex defectu citationis, à num. 124. cum multis segg. & Veltium in *praxi Romana Curia libro 4. cap. 2. & 3. & ibi demetius additiona. Antonius Granatius, Lancellot. de attentatis 2. part. cap. 4. lite pendent. in præfatione, à num. 95. cum multis segg.* quapropter si in affixione horum Cedulorum, & edictorum, quæ de Romana Curia adducuntur, aliquod ex prædictis formaliter requisitis deficiat, nulla, erunt ipso iure, nec ardebant, nec ligabant, nec illis fides aliqua danda erit.

CAPVT XXV.

In his causis, quæ vel iure speciali, vel tanquam Sedis Apostolicæ Delegatum ad Ordinarium pertinent, si in prima instantia impetretur commissio (absque tamen subscriptione propria manu Sanctissimi) an per Senatum reuocata, Ordinatio erit remittenda cognitio?

SVMMARIVM.

Iurisdictio perpetuo data ex privilegio, vel iure speciali Ordinario, non persona, sed dignitati, Ordinaria est, non delegata, num. 1.

Commissio certi generis causarum aggregata Ordinatio, ordinaria iurisdictio extensa intelligitur, non delegata, num. 2.

Iurisdictio certi generis causarum commissio Ordinario vniuersaliter ordinaria potestate videtur, num. 3.

Certa causa perpetuo commissio Ordinario habito respectu ad officium sub or. in. r. a potestate comprehenditur, n. 4.

Iudex idem potest habere iurisditionem Ordinariæ generalem, & etiam Ordinariam specialem, n. 5.

Iurisdictio concessio particularis casus facta perpetuo Ordinatio, ordinaria est, n. 6.

Causa Sedis Apostolicæ reseruat in quibus ob immunitatem necessitatem, aut difficultem ad eam recursum disponit Ordinarius, ordinaria iurisdictio dicitur, num. 7.

Causa pertinet perpetuo dignitati Ordinariæ, non personæ, ex privilegio Principis est iurisdictio ordinariæ, n. 8.

Si casus ex privilegio perpetuo datus est dignitati, non eligitur in dicitur persona, quia successores sunt incerti, num. 9.

Commissio specialis perpetuo facta dignitati transfert in Capitulum Sede vacante, quia est ordinaria, non delegata, n. 10.

In casibus specialibus perpetuo concessis dignitati, si in prima instantia commissio non subscriptione manu Sanctissimi impetrata sit reuocetur in Senatu causa Ordinariæ remissa, n. 11.

In casibus à Tridentino commissis Ordinariæ cum clausula etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegato, an commissio alteri impetrata absque subscriptione permissa dicatur Ordinarij instantia, à num. 12.

Reseruantur Censuræ Tridentini Decreta, quibus Ordinario casus committuntur cum clausula etiam tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, ibi.

Ordinarius, cui causa à Canone committitur, etiam tanquam Delegato non procedere iurisdictione ordinariæ, sed delegata à lege, qui renuerint, numer. 13. ubi prima opinio reseruat.

Et tunc non ad Metropolitanum, sed delegatorem esse ab Ordinario appellandum inferunt ipsi Doctores, num. 14.

Ordinarius delegatum à Canone Ordinariæ procedere iurisdictione, qui absolute tenerent, n. 15.

Causa commissio Ordinariæ à Canone aliquando adente, vel detrahente à iurisdictione Ordinariæ antea competens, tunc vti delegatus procedit, &